

MINISTERSTVO VNÚTRA SLOVENSKEJ REPUBLIKY
ŠTÁTNY ARCHÍV V BYTČI
pobočka Martin

SPRÁVA O ČINNOSTI ZA ROK 2014

2015

A/ PERSONÁLNY STAV

V Štátnom archíve v Bytči, pobočka Martin došlo v roku 2014 k zmene počtu zamestnancov. Od 15. mája 2014 bola do stálej štátnej služby na uvoľnené pracovné miesto samostatného radcu po úspešnom absolvovaní výberového konania prijatá Mgr. Eva Obertová. Všetky stanovené úlohy, súvisiace s činnosťou archívu boli vo vykazovanom roku splnené.

B/ PREDARCHÍVNA STAROSTLIVOSŤ

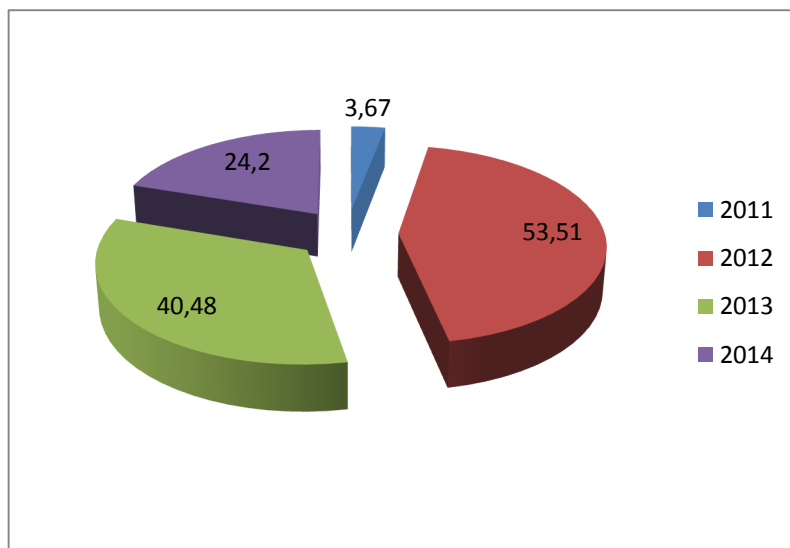
Osobné návštevy zamestnancov pobočky na úseku predarchívnej starostlivosti sa, ako aj po iné roky, osvedčili aj tento raz. Počas kalendárneho roka 2014 bolo vykonaných celkovo 14 kontrol v rámci štátneho odborného dozoru v registratúrnych strediskách pôvodcov. Medzi kontrolované subjekty patrili obecné úrady, školy a podnikateľské subjekty v okresoch Martin a Turčianske Teplice. Pracovníci pobočky priamo v danej organizácii poukázali na zistené nedostatky a poinformovali a odborne poradili osobám zodpovedným za správu registratúry v danom subjekte, ako je potrebné zistené nedostatky odstrániť.

Vo vyradovacom konaní bolo na schválenie predložených celkovo 83 návrhov na vyradenie registratúrnych záznamov. V rámci posudzovania a schvaľovania registratúrnych poriadkov a registratúrnych plánov bolo celkovo predložených 16 registratúrnych poriadkov a registratúrnych plánov pôvodcov, tvoriacich registratúrne záznamy. S menšími ale aj väčšími úpravami a pripomienkami boli schválené všetky.

Archív v roku 2014 prebral do svojej úschovy celkovo 24,2 bm nového archívneho materiálu, z toho 24,03 bm prebratých dokumentov bolo po vyradovacom konaní a 0,17 bm dokumentov získaných inak. Po vyradovacom konaní sa jednalo o materiály pochádzajúce z činnosti už zaniknutých pôvodcov, ako Okresný úrad v Turčianskych Tepliciach (1994 – 2003), Obvodný úrad v Turčianskych Tepliciach (1991 – 1996), Obvodný úrad v Martine (2004 – 2006), Obvodný úrad v Martine, pracovisko Turčianske Teplice (2004 – 2007), Miestny národný výbor v Malom Čepčine (1966 – 1990), FAMIS, s.r.o. Martin (1997 – 2010), FAMIS MAT, s.r.o. Martin (2000 – 2010), ZŤS IDOP, s.r.o. Martin, Obvodný notársky úrad v Košťanoch nad Turcom (1920 – 1944), Miestny národný výbor v Bystričke (1976 – 1990), Obecný úrad v Bystričke (1991 – 2003) a Okresný súd v Martine (1934 – 1950). Do kategórie archívnych dokumentov získaných inak patria novozískané materiály, ktoré doplnili už existujúce fondy, a to Základná škola v Belej – Duliciach (1920 – 1964), taktiež Obvodný notársky úrad v Hornom Jasene (1929 – 1941) a Stredná zdravotnícka škola M.R. Štefánika v Martine (1968 – 1976). Medzi archívne dokumenty získané inak patrí aj úplne nový fond Klub priateľov T.G. Masaryka a M.R. Štefánika v Martine (1990 – 2014). Všetky tieto archívne materiály boli získané darom od pôvodcov alebo nasledovníkov pôvodcov.

Graf č. 1

Porovnanie preberania archívnych dokumentov

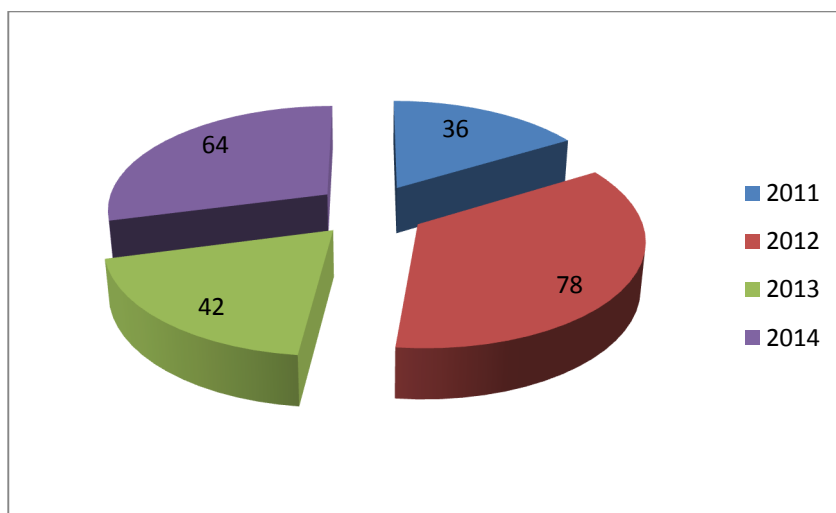
C/ SPRACOVÁVANIE A SPRÍSTUPŇOVANIE ARCHÍVNYCH DOKUMENTOV

V rámci spracovávania a sprístupňovania archívnych dokumentov sa archív zameriaval hlavne na spracovanie prioritných archívnych fondov, teda tých o ktoré je zo strany bádateľskej verejnosti najväčší záujem. Bolo ukončené inventarizovanie fondu Okresný národný výbor v Martine, finančné oddelenie (1961 – 1990). Pristúpilo sa k usporiadaniu a vnútornému vyradovaniu odborov výstavby (1961 – 1967) a školstva a kultúry (1961 – 1990) Okresného národného výboru v Martine. Pokračovalo sa aj v sprístupňovaní fondov miestnych národných výborov. V roku 2014 bol inventarizovaný fond Miestneho národného výboru v Turanoch. Dokončené bolo aj inventarizovanie fondov Obvodný notársky úrad v Malom Čepčíne (1851 – 1945) a Obvodný úrad miestnych národných výborov v Malom Čepčíne (1946 – 1950).

Okrem spracovávania archívnych dokumentov pracovníci pobočky značnú časť pracovnej doby venovali aj bádateľskej verejnosti. Ako vidno na **grafe č. 2** počet bádateľov v roku 2014 oproti minulému roku mierne vzrástol. Archív navštívilo celkovo 64 bádateľov, z toho všetci boli tuzemskí, ani jeden zahraničný. Najväčší záujem bol o štúdium materiálov z regionálnych dejín, ale taktiež z dejín školstva, zdravotníctva, sociálnej starostlivosti či národnostných menšín. Štúdiom získané materiály následne využili pri zostavovaní svojich záverečných prác alebo pri príprave a zostavovaní obecných monografií. S veľkou obľubou sa aj naďalej u bádateľov stretávame s genealogickým výskumom a štúdiom matrik z rokov 1895 – 1906.

Graf č. 2

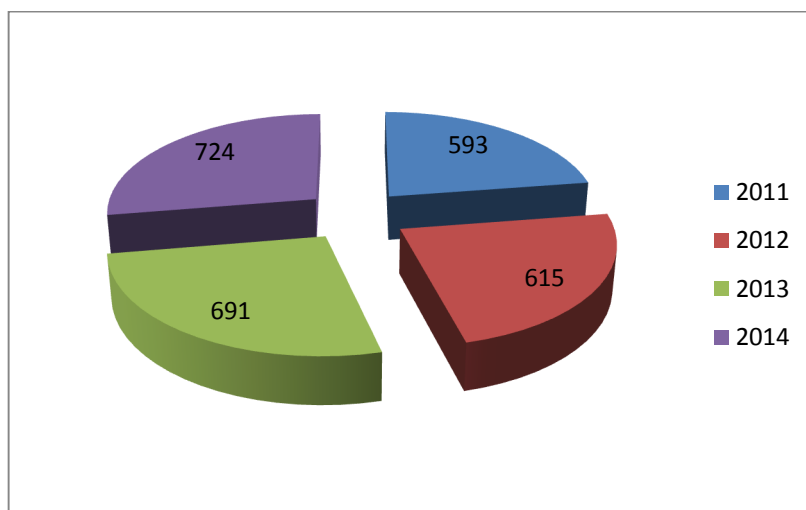
Porovnanie prístupu k archívnym dokumentom na základe bádateľského listu

Prístup k archívnym dokumentom v správnej agende sa realizuje len na základe písomnej žiadosti bez ohľadu na to, či žiadateľ požaduje overenú alebo neoverenú formu vyhotovenia archívneho dokumentu. Archív z požadovaných dokumentov vyhotovuje odpisy, výpisy a kópie. Najväčší záujem verejnosti je o archívne dokumenty potrebné k predloženiam o preukázaní majetku, či uplatňovania si reštitučných nárokov. Stúpa aj počet žiadostí o kópie vysvedčení, ktoré sú potrebné na určenie doby štúdia pre sociálnu poisťovňu z dôvodu vybavovania si dôchodku, alebo na úrady práce prípadne pre ďalšie štúdium či pre potreby nového zamestnávateľa. Mnohé žiadosti sú zamerané aj na zisťovanie veku stavieb, doklady k stavbám, či nahliadnutie prípadne zapožičanie projektovej dokumentácie k stavbám na základe reverzu.

Graf č. 3

Porovnanie prístupu k archívnym dokumentom formou odpisu, výpisu, potvrdenia alebo kópie

D/ PRÍRUČNÁ ODBORNÁ KNIŽNICA

V roku 2014 bola odborná archívna knižnica doplnená o 29 zväzkov časopisov a kníh, ktoré okrem zamestnancov archívu aktívne využíva aj bádateľská verejnosť. Pravidelne je dopĺňaná aj zbierkami regionálnej tlače, ktorú je vydavateľ povinný bezplatne zasielať pre potreby archívu.

E/ VÝSKUMNÁ, PUBLIKAČNÁ A KULTÚRNO - OSVETOVÁ ČINNOSŤ

Pracovníci archívu sa aktívne zapájajú aj do kultúrno – osvetovej činnosti. V roku 2014 archív uskutočnil prednášky a besedy o činnosti a úlohách archívu žiakom a študentom základných a stredných škôl priamo na pôde ich školy, alebo v rámci exkurzií priamo v budove nášho archívu. Zaujímal sa hlavne o históriu a činnosť archívu a taktiež o vek uložených písomností. S veľkým ohlasom sa stretli aj názorné ukážky stredovekých mestských a cechových listín a pečatí, ktorými boli besedy vhodne doplnené.

Archív sa v priebehu roka podieľal aj na príprave a samotnej organizácii historickej výstavy, spojenej s pripomenutím si výročia jednej tragickej udalosti. V spolupráci s obcou Sklabinský Podzámok zorganizoval výstavu pri príležitosti pripomenutia si 70. výročia vypálenia obce nacistickým vojskom.

F/ ORGANIZAČNÁ A RIADIACA PRÁCA, VZDELÁVANIE ZAMESTNANCOV

V rámci organizačnej a riadiacej práce boli uskutočnené všetky kroky potrebné pre riadny chod archívu. Intenzívne prebiehala komunikácia so Štátnym archívom v Bytči, či už na úseku ekonomiky alebo informatiky. Taktiež v prípade potreby prebiehali konzultácie aj s jednotlivými odbormi ministerstva vnútra.

Zamestnanci archívu sa v priebehu roka zúčastnili na porade riaditeľov štátnych archívov v Banskej Bystrici a Košiciach, taktiež zasadnutia akvizičnej komisie v Štátnom archíve v Bytči. Jedna pracovníčka absolvovala „**Adaptačné vzdelávanie**“ a všetci pracovníci školenie k informačnému systému „**FABASOFT**“.

Vypracoval: PhDr. Ján Žucha
Bystrička, február 2015